

HVA
ER
GREIA?

Marci Lyn Curtis

Marci Lyn Curtis

Hva er greia?

Oversatt av Stian Omland, MNO

Gyldendal

*Til foreldrene mine, fordi de
ga meg mulighet til å drømme*

Oversetterens forord

Du vet hvordan det er. Du begynner å lese en bok, og etter bare noen sider er du sikker på at du vet hvor den skal. I noen tilfeller har du også helt rett. Jeg trodde *Hva er greia?* av Marci Lyn Curtis var en sånn bok.

Så feil kan man ta.

Maggie er en tenårings som nettopp har blitt blind, og som er fullstendig ute av stand til å tilpasse seg den nye virkeligheten. Hun nekter å gå videre, og i stedet for å finne ny motivasjon og retning etter tapet av synet, dveler hun ved fortiden, lar nåtiden flyte uten mål og mening og sørger over tapt framtid. Men hun gjør det med en snedig, spydig og ganske så smart humoristisk sans, og det er her min forventning om bokens retning skjærer seg for første gang. Jeg tror jeg skal få en slags komedie, en underholdende, men overflødig – morsom, men forglemmelig – fortelling om jenta som er elendig til å være blind, men som drar drøye vitser om det. Og jeg tenker at, jo, det funker. Det er så absolutt noe annet enn klisjeen om den blide jenta som heltmodig overvinner alle hindringer og blir et nytt og bedre menneske på slutten av fortellingen.

Hva er greia? er ingen av de historiene.

Maggie møter noen. Og med denne «noen» følger et mirakel. Eller en forbannelse. Eller noe. Og jeg tenker at, ja vel, vi får en overnaturlig vri som gjør det mulig for forfatteren å slippe å forholde seg til kjerneproblemene hovedpersonen i boka står overfor.

Feil. Igjen.

Etter hvert som Maggies historie utspiller seg, viser det seg at den er herlig morsom og trist og dyp og smart og veldig ekte, selv når virkeligheten spiller annenfiolin for miraklene. *Hva er greia?* er en leseopplevelse som griper tak i meg på en måte jeg ikke hadde ventet. Etter hvert som jeg blir kjent med Maggie – og de andre menneskene som er en del av historien hennes – innser jeg at hun så absolutt er spøkefull og spydig, men også forferdelig trist og forvirret, at hun leter desperat etter mening og retning i en situasjon som viser seg ikke bare å handle om hennes egen skjebne, men om et mysterium som betyr liv eller død for et vesen som har kommet inn som et glitrende nytt nærvær i livet hennes.

I *Hva er greia?* veves dybden og det triste sammen med den skeive humoren til en fengslende leseopplevelse, en leseopplevelse som stadig finner nye, mystiske veier å gå, og som hele tiden forbløffer leseren og utfordrer

forventningen om hva slags bok dette er. Det viser seg å være en større, bedre og mer medrivende roman enn man kunne trodd hvis man dømte den etter førsteinntrykket. Den tabben kommer jeg ikke til å gjøre med den neste boka til Marci Lyn Curtis, uansett hva slags bok det blir.

Stian Omland

Jeg er ingen fan av buketter. Jeg har ingenting imot blomster i seg selv, bare så snart de er plukket og trykket sammen i en gruppe. Jeg synes de er urovekkende. Kanskje til og med en smule ekle. Det er ingenting som sier *Se på meg, se hvor vakker jeg er mens jeg dør langsomt* like tydelig som en blomsteroppsats. Når jeg tenker tilbake, innser jeg at det sannsynligvis var et slags dårlig tegn at Benjamin Milton sto ved siden av en bukett da jeg møtte ham for første gang. Jeg hadde tross alt vært blind i et helt halvår, og jeg hadde ikke truffet på en blomsteroppsats en eneste gang i løpet av den perioden.

De fleste seende regner med at de av oss som er helt blinde, ikke ser noe annet enn svart. Men de tar faktisk feil. De av oss som ikke har syn, ser ikke svart. Vi ser ingenting i det hele tatt. Jeg ser egentlig like mye som en negl: absolutt ingenting. Ikke svart. Ikke grått. Ingenting. Så jeg hadde ikke peiling på hvordan buketten så ut da jeg satte meg i venteværelset til Mr. Sturgis. Alt jeg visste, var for det første at den sto på skranken, hvor jeg hadde feid borti den da jeg meldte meg, og for det andre, at den luktet mistenkelig som finhakkede gamle damer, så jeg gjettet at det var gardeniaer i den.

Lobbyen medførte som vanlig at jeg var omgitt av forbrytere og ungdomskriminelle. Jeg ventet i minst en halvtime før resepsjonisten, Cari eller Staci eller noe som sluttet på en frisk liten *i*, omsider ropte meg opp. Jeg hadde aldri *sett* Mr. Sturgis, tilsynsvergen min. Jeg så ham for meg som unormalt høy, og med en pistrete hestehale, noen slitte tresko, og en falmet tatovering av et fredsmærke. Men ifølge bestefaren min var han liten og tjukk og skallet, og hadde den stygge uvanen å gå med bukser som var to-tre centimeter for korte. Det er det med å være blind: Man ser folk sånn som de egentlig er.

Da jeg kom inn på kontoret hans, sa Mr. Sturgis: «Vær hilset, Miss Margaret.»

«Jeg foretrekker faktisk Maggie, hvis du ikke husker det?» sa jeg mens jeg famlet meg bort til den vanlige plassen min, brettet sammen stokken og stappet den i veska. Hele navnet mitt, Margaret, er et sånt navn man kan forvente fra en som er tre hundre år gammel. Eller britisk tronarving.

«Ja. Margaret,» fortsatte han mens jeg trampet takten til en Loose Cannons-sang jeg hadde hatt på hjernen hele dagen. Jeg hørte ham flytte rundt på noen papirer. «Miss Olive forteller at du er ferdig med den obligatoriske samfunnstjenesten din. Som hun sier det:» – han kremtet –

«'Margaret er en morsom ung dame som er usedvanlig dyktig til å virke opptatt, til tross for at hun ikke gjør noen verdens ting.'»

En lang taushet fulgte. Han ventet sannsynligvis på at jeg skulle kommentere det. I stedet børstet jeg litt innbilt støv av shortsene, noe som var helt latterlig, for selv om jeg *hadde* hatt støv på shortsene, ville jeg ikke ha sett det.

Etter en liten stund fortsatte han med å si: «Hvordan går det på skolen?»

«Fenomenalt,» sa jeg. I går var den siste dagen av tredjeåret. Så ja, i dag gikk skolen fenomenalt. Jeg hadde sovet til tolv, satt til livs en hel pose jentespeiderkaker, dusjet i tre timer, og subbet dovent av sted til tilsynskontoret.

«Lyst til å utdype karakterene dine?» sa Mr. Sturgis mens pennen hans skrapte mot papirene.

«Egentlig ikke.»

«Hva er poengsnittet ditt for tiden?» spurte han og humret. For et par måneder siden hadde han og jeg kommet fram til en taus enighet: Jeg skulle være overdådig sarkastisk, og han skulle synes at det var morsomt. Dessuten hadde jeg kommet til at det var best å holde ordgyteriet på et minimum når jeg hadde med Mr. Sturgis å gjøre. Hvis jeg åpnet døra til en samtale, kom han til å brase rett gjennom den og preke meg bevisstløs om å yte noe for samfunnet og rette opp karmaen min og så videre.

Jeg trakk på skuldrene. «To-komma-null-eller-noe.»

Det hadde vært to-komma-fire-eller-noe hvis det ikke hadde vært for engelsklæreren min, som hadde hatet meg helt siden jeg forårsaket en liten episode i timen hans for noen måneder siden. Til mitt forsvar skal det sies at jeg hadde hatt det begredelig etter den plutselige overflyttingen til Merchants blindeskole. Delvis fordi jeg ikke hadde villet slutte på South Hampton High, og delvis fordi Merchants bare var piss. Merchants dullet med meg, klappet meg på skulderen, påsto at alt kom til å gå fint. Men det gikk ikke fint. Ute i virkeligheten snublet jeg i fortauskanter jeg ikke visste at fantes, og jeg var helt ute av stand til å kjenne forskjell på en ti-dollarseddel og en tjue-dollarseddel. Det begynte å gå opp for meg at jeg aldri kom til å skåre et mål på fotballbanen igjen.

Med andre ord: Merchants sugde. Og det verste med hele stedet var muligens engelsklæreren min, Mr. Huff. Ånden hans luktet som innsiden av en navle og han uttalte ett-ord-av-gangen-som-om-vi-var-utrolig-sløve. For ti-tolv år siden hadde han hatt en omgang med testikkelkreft. Og hver eneste dag messet han i vei om at han var en kreft-overlevende, og at han skjønnte hvordan det var å leve med motgang, og at han hadde overvunnet sine egne hindringer. Og jeg pleide å gi fra meg noen helt enorme sukk og himle med

øynene, i håp om at han skulle fatte poenget.

Og en dag, midt i en av sukke-og-himle-rundene mine, overrasket han meg ved å si: «Maggie? Er det noe du har lyst til å dele med oss?»

Ærlig talt, det neste som skjedde, var ikke min skyld. Jeg svarte bare ærlig på spørsmålet. Dessuten kunne jeg sagt mye verre ting. Jeg tenkte mye verre ting. «Jeg klarer bare ikke helt å se sammenhengen mellom bjellene dine og synet vårt,» forklarte jeg og slo ut med armen for å inkludere alle de andre stakkars, useende jævlene som var nødt til å høre på ham den ene elendige dagen etter den andre.

Svaret gjorde meg naturligvis fortjent til en plass på rektors kontor, hvor jeg ikke nølte med å fortelle rektor hva jeg syntes om bjellene til Mr. Huff. Før jeg visste ordet av det, ble ettermiddagene brukt til gjensitting, og Mr. Huff snakket til meg med trang stemme og ga meg en ufortjent mengde elendige karakterer.

Mr. Sturgis dro meg brått tilbake til nåtiden. «Hvordan er det med moren din?» spurte han.

Jeg løftet hodet med et rykk. «Hvordan det? Har hun ringt deg?»

«Jeg har ikke hørt fra henne. Er det problemer hjemme?»

«Niks.»

Han ga meg et tilsynsvergesukk, litt mistenksomt, litt muntert, litt irritert, og så sa han: «Vi sees om en måned. Og Margaret? Du er en grei jente. Ikke finn på noe tull.»

Bestefar Keith var sent ute. Han skulle egentlig ha hentet meg på kontoret til Sturgis presis klokka fire, men telefonen min hadde nettopp kvitret at den var halv fem. At besten var sen, kom ikke som noe sjokk. Han hadde et usedvanlig talent for sene ankomster. Sannsynligvis fordi han puslet seg mot det store reisemålet i omtrent halvparten av luktas hastighet. Jeg fiklet med mobilen og lurte på om jeg skulle sette litt fart i ham, da døra til det gravkammerstille venterommet gikk opp med et pling.

«Endelig,» sa jeg, spratt opp og gikk mot døra, uten å gidde å bruke stokken jeg hadde stukket i veska. Jeg oppdaget nesten umiddelbart at et eller annet geni hadde sølt en uspesifisert, fantastisk glatt væske på gulvflisene og unnlatt å vaske den bort. Jeg tråkket naturligvis rett oppi den.

Jeg skulle gjerne sagt at jeg falt med den verdighet og eleganse som kan forventes av en blind jente med respekt for seg selv, en jente av den typen som forstår og finner seg i at, ja, det finnes skjulte farer i verden, og ja, hun kommer sannsynligvis til å få seg en omgang en gang iblant. Men det gjorde jeg ikke. Og banneordet som kom ut av munnen min idet jeg traff gulvet, var ekstremt høyt og så sterkt at det kunne vært tørket og brukt som krydder i en kylling tindaloo.

Så jeg lå på siden med stanken av bukett rundt meg på alle kanter og knep igjen øynene mens jeg niholdt på skallen min som om den garantert kom til å eksplodere utover hele venteværelset hvis jeg slapp, da jeg hørte en guttestemme si: «Det der er det mest majestetiske fallet jeg noen gang har sett.»

Takk skal du ha, hadde jeg lyst til å si til ham. Men jeg hadde dunket hodet i noe med et skarpt hjørne og skallen fungerte ikke ordentlig. Jeg fikk ikke ordene til å ta turen til munnen. De skled rundt i hjernen, ute av stand til å finne utgangen.

«Gikk det bra?» spurte han. Han hørtes ikke urolig ut.

«Brillefint,» klarte jeg å få fram etter et øyeblikk, og ikke uten problemer, for jeg låt mer snøvlete enn spydig.

Det pep høylytt i den venstre siden av hodet mitt. Jeg stakk en finger i øret og ristet på den. Det hjalp ikke. Jeg rullet over på ryggen med et stønn.

«Trenger du hjelp til å komme deg opp?» spurte han.

Det var noe med måten han snakket på, veldig energisk og livlig, som om et meksikansk orkester kom marsjerende ut av munnen hans, som fikk meg til å åpne øynene. Og det var da jeg skjønnte at slaget jeg nettopp hadde fått i

hodet, fikk meg til å hallusinere.

For jeg kunne faktisk se ham.

Et halvt år hadde gått siden en hjernehinnebetennelse stjal synet mitt, det var et halvt år siden jeg hadde sett noe i det hele tatt. Ja da, det jeg så var en teit hallusinasjon, men den *var* der. Jeg burde slå meg i hodet oftere.

En gutt sto og kikket ned på meg. Han var vel kanskje åtte eller ni år, men jeg hadde aldri hallusinert før, hallusinasjons-alder-gjette-evnene mine var kanskje ikke helt presise. Han var liten, ganske gyllen i huden, med synlige ribbein, skateshorts som var tre størrelser for store, kaps på skrå, og et bredt smil med store tenner.

Jeg satte meg opp, og svaiet litt da jeg kom meg opp i sittende stilling. Hjernen min svømte og jeg hadde voldsom hodepine. «Du,» begynte jeg og ristet med pekefingeren mot ham, men gutten rynket panna til meg og tankerekka mi forsvant fullstendig.

Jeg myste på området rundt gutten. Jeg så ikke bare ham, jeg så minst en meter rundt ham også, som om han var en svak, grå lyspære som ga fra seg den typen dempet lys som kommer gjespande ved daggry, nesten mer en forestilling om lys enn ordentlig lys. Men det var så lenge siden jeg hadde sett noe at det virket mer som en lyskaster.

På gulvet ved siden av joggeskoene hans kunne jeg se en sammenkrøllet Skittles-pose. Rød. Posen var knallrød. Herregud, som jeg hadde savnet rødt. Ved siden av den var det en knallblå plaststol, som noen hadde risset DRIT OG DRA inn i med store bokstaver. Og over stolen? En myk, smørgul strime skrått, sent ettermiddagslys. Bortenfor det ble alt bare svakere og svakere, og gled langsomt ut i ingenting.

Det var rart, selv til en hallusinasjon å være.

Jeg så opp på gutten, og innså plutselig at han støttet seg på krykker. Ikke sånne som man stikker opp i armhulen, men sånne korte av aluminium som man setter armene inn i. Merkelig nok virket de som en helt integrert del av ham, det var som om han, hvis han hadde stått der uten dem, hadde manglet noe avgjørende, som nesa eller et øre eller noe. Han smilte til meg med halve munnen, med et uttrykk som var låst et sted mellom munterhet og vantro. «Er du full?» spurte han.

Jeg hadde aldri møtt en hallusinasjon før akkurat nå, men jeg var ganske sikker på at denne tok seg litt vel store friheter. Kanskje alle gjorde det. «Jeg er ikke full,» sa jeg indignert. «Jeg har hjernerystelse, og det forklarer at du er her.» Jeg slo bestemt ut med armen, som om jeg presenterte situasjonen for ham.

Han blåste ut med bulende kinn og sukking. «Så da er du et dophue. Synd.» Han la hviskende til: «De pene har alltid en tragisk lyte.»

Jeg så på ham med smalt blikk. «Unnskyld?»

«Jo. Greia er den at jeg var dødsforelsket i Jessica Baylor. Hun satt ved siden av meg i mattetimen. Hun var *hot*. Altså, hun hadde skinnende hår og skinnende øyne og et skinnende smil. Men så? Hun fortalte meg at hun hater kake, og jeg er grunnleggende motstander av kakehatere. Og så var det Hannah. I korpset. Hun hadde *pupper*. De var praktfulle. Bare det å tenke på dem var nok til at en fyr kunne bli helt gal ...» Han blunket med øynene. Hardt. Som om han brukte øyelokkene til å tørke bildet bort fra hjernen. «Men greia med Hannah var at jeg tok henne på fersken mens hun kastet en stein på et ekorn. Hæ? Et ekorn, liksom. Det er bare helt feil. Og så, i dag, da jeg så deg, *hallo*, syntes jeg du var perfekt. Det fallet? Wow. Bare ... wow. Men så oppdager jeg at du er et dophue.» Han blåste ut en ny omgang pust. «Tragisk.»

Dæven. Jeg må virkelig ha fått meg en smell i hodet. «Jeg er ikke et dophue,» forklarte jeg, selv om jeg ikke var sikker på hvorfor jeg forsvarte min ære overfor en ung, småpervers åpenbaring.

«Så hvorfor stirrer du sånn på meg?» spurte han. «Helt sånn uttrykksløst og sprøtt?»

Stirret jeg? Jo, jeg gjorde vel det. Jeg lurte et øyeblikk på hvorfor meningsløse sosiale koder gjaldt for hallusinasjoner. «Du må ha stirret på meg for å vite at jeg stirret på deg,» sa jeg. Den logikken kunne han garantert ikke motsi.

Smilet hans ble bredt, tok over hele ansiktet hans, og så sa han: «Du stirret på meg først, så du begynte. Jeg er bare en uskyldig tilskuer som legger merke til all stirringen din.»

Jeg prikket meg på haka med pekefingeren. En god diskusjon blåser tåka rett ut av hjernen din. Og jeg så på uttrykket hans at han også la merke til min økende mentale klarhet, at han innså at han hadde bommet fullstendig med dophueteorien. «Faktisk,» sa jeg, «da jeg så deg, like etter at jeg hadde falt, så du allerede på meg, og det betyr at du var den som stirret først. Derfor er stirringen min bare en følge av all stirringen din.»

Det oppsto en lang taushet, som så ble en enda lengre taushet. Til slutt hvasket han: «Jeg tror jeg nettopp har funnet den neste kjæresten min.»

Jeg lo så høyt at jeg ga fra meg et uelegant snøft. Jeg hadde visst draget på hallusinasjoner. Men mennesker? Vel, jeg sugde egentlig med mennesker.

En skarp klikking fra hæler kom inn i rommet. Et sted bak meg sa resepsjonisten: «Hva i ...? Maggie? Hvorfor sitter du på gulvet? Går det bra?»

«Å, helt supert,» sa jeg langsomt, uten å slippe gutten med øynene. «Bedre enn noen gang. Jeg bare skled bitte litt, etterfulgt av et ikke like bitte lite fall. Det er et eller annet på gulvet som er en anelse glatt.»